

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVŰ KÉPES
GYERMEK LAPJA

imborá

K. SÁVELY-D.

Megjelenik havonta 3-szor minden hónap 10, 20 és 30. án

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALOM JEGYZÉK:

- R. Berde Mária: Az én tudományom.*
Tamási Áron: Aranyos tekergők.
Móra Ferenc: Mackó bácsi meg a sündisznócska.
Benedek Elek: A bajmóci forrás.
Z. Tábori Piroska: Békesziget (Regény.)
Felfordult világ.
Tamás érdeklődik.
Muzsnayné Cs. Gabi: A világbéke
Elek nagyapó: Hogyan ment Csing-Csung-Csáng a vásárba.
Beszámoló. (Folytatás.)
Tíz fogas kérdés.
Elek nagyapó üzenetei.
Fejtörő.

1928. JUNIUS 20.

AZ ÉN TUDOMÁNYOM

Irta: R. BERDE MÁRIA.

Az én cicám minden reggel mosdva kezdi a napot,
Míg nem hozta rendbe magát, nem ennék egy falatot.
Kidörzsöli két nagy szemét, megpödrí a bajuszkát,
Ugy kérleli tiszta képpel édestejért mamuskát.

Kismadaram minden reggel dallal kezdi a napot,
Míg egy hosszut nem csicseregett, nem ennék egy falatot.
Dicsőíti teremtményét, ki felhozta a reggelt,
Csak aztán kér válójába ivóvizet, eledelt.

Jó kisfiu, jó kisleány tanul is a cicától,
Nem kiabál, ha mosdatják, fészülködik magától.
Tudja már, hogy a tisztaság tisztesség és egészség,
Nem esik jól rendetlenül a reggeli eleség.

De még inkább tanul tőled: dallal kelő madárkám,
Imádság a legelső szó, minden reggel az ajkán.
Megmosdatja a lelkét is, mint a testét, fehérre,
Nem vesz addig semmi ételt, semmi munkát kezébe.

Tiszta test és tiszta lélek! — Jó kisfiu, jó kislány,
Hidd el nekem, e kettőnél nincs áldottabb tudomány!
All tudósra, együgyűre, szegényre és királyra,
S egy kis cica, egy kis madár megtaníthat reája.

(Marosvásárhely.)

ARANYOS TEKERGŐK

IRTA: TAMÁSI ÁRON

II.

Már haladtak egy kilométert, amikor Ferke megszólalt:

— Te Bódi!

— Mia, te?

— Hát a hogy lehet, hogy te nem is beszélél el a magad esettyit! Azért mondom, mert egy-jarást kettőt is meg lehetne verni.

— Hadd el, én megijesztettem azt úgy, hogy belekékült.

— S ki vala?

— Az egy nagyobbacska diák, egy urfi, aki nem nyughatott tőlem.

— Hát te diák vagy? — lepődött meg Ferke.

— Ugy kéne.

— Nono. S hogy volt mégis?

— Az éppen úgy, hogy tegnap reggel apám béhozott a nagypapok iskolájába. Bé is jegyeztek pontosan s a szálláson hagytak. Ahogy lehetett, eltöltöttem a napot s el én az éccakát is, de reggel osztán belémakadt egy nadrágos — kit az előbb mondek — s én azt úgy mejjbeszántám a bicskivel, hogy egyszeribe kettiválott a gunya rajta. Magam aztán melegiben ellettem onnét s a többnek immár csak isten lesz a tudaja.

— Látom, te is legénynek adsz enni! — ismerte el a vilézséget Ferke.

— Merre lakik gazdád? — kérdezte hirtelen kicsi Csorja.

— Gazdája a varasgyéknak!

— De a jussodat kivesszük!

— Azt ki.

Útötte már a tizenegyet, mire a barátok elé értek. Ott elváltak jobbra s keresztül a Küküllő hidján.

— Csak jere! — vezetett Ferke.

— Nem ijedek meg, ne félj.

A cigányfertálynál megálltak.

— Látod-e azt a házat? — kérdezte a fenyédi. Látom.

— No, az a.

Alája mentek.

— Alig van világ, — állapította meg Bódika.

— Majd lesz.

Sehol senki nem járt.

Ferke az ablakon békukucskált s aztán visszafordulva jelentette:

— Vaj aluszik, vaj nincs itthon.

— Nem vétél belé, — kacagta le kicsi Csorja.

A kaput megközelítették. Ott összedugták a fejüket. Bódika halkán, de erőben izzó mozdulatokkal magyarázott s közben a boldog izgalom fénybe vonta kétszemét. Alig bírt magával, úgy szerette a vakmerőséget és mindennek nekiugrott, mint a féktelen csikó.

— Csak összetartás minden mozdulásban s akkor egytől, aki kétlábu, nem féllünk. Most pedig jere! Magad eredje elől, mert tudod a járást, s ha valakit megkapunk, fogd jobboldalba s a balt hagyd reám.

A kaput megnyomta Ferke.

— Bé van zárva! — jelentette mérgesen.

— Mivel?

— Horgolóval.

— Nyisd ki!

Néhány pillanat múlva kitárult a kapu s neki ők egyenesen az ajtónak.

— Dengesd meg! — biztatta Bódi,

Ebben a pillanatban valaki a műhely felől, a ház bütiujénél megmozdult.

— Ha te! — fehéredett el Ferke.

Szemüket odaszégezték s moccanás nélkül vártak.

— Bicskád van-é? — sugta Bódi.

— Van egy.

— Készítsd ki!

Mire kimondta volna, feltűnt valami nagyfehér, mozgott és lassan, rátáknban közeledett.

— Kisértet lesz... — remegte Ferke.

— Vess keresztet! — intette a másik.

Ebben a percben reszkető hangon megszólalt a kísértet:

— Jaj Istenem, ne hagyj el...!

— Hiszen ez a mesterné asszony! — sugta Ferke.

— Szólj neki s biztasd!

Ferke feléje lépett egyet.

— Én vagyok tésasszon. Jöjjön bátran!

— Tán nem te, fiam, édes Ferenc? — közeledett az asszony s mellettük megállott. Dideregvé sirt.

— Egy órával ezelőtt jöve haza a disznyó. Szinte megnyuvasztá, alig tudék kiszökni az ajtón, jaj égbelakó Isten... s hát a ki melletted, kicsi Ferenc? — szurta közbe.

— Ez egy igaz barát, testvérnél is jobb. — Szólj egyet, Bódi!

— Ne búsuljon, tésasszon, mert mű megkuráljuk a mesterurt.

— Jaj, biza nem ártana a fertelemnek...

— No, nyitsd bé, Ferke!

Az asszony feléjük ölelt.

— Jaj, megöl tikteket, édes fiam.

— Mert azt nem hagyjuk! — huzta ki magát Bódi. — Nyitsd bé s a tésasszon maradjon künn.

Ferke kitérte végig az ajtót s hogy szükség esetén nyitva legyen, egy kámpóval a falhoz akasztotta. Aztán a szoba közepén megállt.

Bódika az asztalhoz ment s a lehuzott lámpavilágot felesavarta.

Ott feküdt a kovácsmester egy karos padon, részeg tespedésben arcára romolva, hircelt s nyála folydogált.

— Fogd meg az asztalt! — mondta Bódika.

Megfogták és félretették, hogy táguljon a tér.

Akkor valami másfél ölnyre a padtól, egymás mellé állott a két legényke.

— Vedd ki a bleskádót s fogd marokra, hogy látszodjék! — vezényelte kicsi Bódi.

Elkészültek ügyesen a nagy számonkérésre.

— Most keltsd te, mert a te szavadot üsmeri, — szólott ismét.

Ferke nyelt egyet.

— Mester ur!

Meg sem mozdult.

— Mester urrr!

Megint csend.

— Várj, én kiáltok — mondta Bódi.

Nekihuzalkodott.

— Mester ur, hé!

Erre sem mozdult a részeg.

Ferke egy játszói mozdulattal odaugrott, kalapjával reácsapott, s azzal helyére megint viszszapattant.

Az ütésre megmozdult a mester, a feje odakoppant a fához és a szeme kinyilott.

Kábultan felült a részeg ember, pillogatni kezdett s hirtelen megismerte Ferkét.

— Hát te, hires tolvaj? — s mérges mozdulatot tett, mintha ütni akarna.

Bódika odalépett s mellbetaszította, hogy visszaszuppan a padra.

— Ha megmozdul, igyenesen a nyakát meccük el evel a két bicskával.

— De hejben! — erősítette Ferke.

A mester arca eltorzult. Az ijedtség szétfolyt rajta, mint a köd.

— Kérd a gunyát! — biccentett Bódi.

A másik szétvetette a lábát, állát felkapta s a számonkérés hangján parancsolt:

— A megszegődött gunya kell! De hamar!

A mester csak meredezett, mintha meg volna kövülve.

— Hajja kied, a gunya kell, magy meccük el a nyakát!

— Megveszem... — nyögte a nagyember.

Gyermekeknek nyári üdülőtelep

A nagyváradi szőlőhegyen déli fekvéssel, a Körösoldal legszebb és leg-egészségesebb helyén 4—12 éves gyermekek részére szanatóriumi el-látással

üdülőtelepet rendeztem be

Bőséges és egészséges táplálás mellett gondoskodom a gyermekek testi és szellemi fejlődését előmozdító foglalkoztatásáról: játékok, torna, tanulás, a Körösben fürdés, str. Rendszeres orvosi felügyelet mellett a gondjaimra bízott gyermekek táplálása, testi és lelki hygieniája felett személyesen öröködöm.

Dr. Hollósné Breider Erzszi

Oradea, Körösoldal 273 szám. — Telefon: 425. Jelentkezéseket fogadok: hétköznapokon délelőtt 10 órától 12-ig és délután 4 órától 7-ig.

— De nekem most kell, hejben. Akar adjon a magáéból!

— Az asszony tudja, — akadozta ismét.

Bódika hátraszólt:

— Mesterné asszon, jöjjön bé!

Béjött s rezegve, mint a nyárfa levél, megállott.

— Adj gunyát neki, a tolvajnak! — dörmögte

— Csendesebben nem lehetne-é? — figyelmeztette Bódika.

— Te ki vagy, fiam?

— Én valaki. Hát mire kell a nevem?

— Hogy tudjam, mert ügyes ember lesz belőled.

— Meghiszem azt, — mondta Bódi — hiszen én vagyok az elveszett királyfiu, csak hogy álgunyában.

Közben a szekrényből egymásután rakta ki az asszony a mester ur vasárnapi ruháját.

— Ez a nadrág, ez az ujjas, itt a lójbi, ez ismét a csizma, — jól van-é?

— Pontosan van — ismerte el Ferke — csak rakja a karomra.

Szépen odarakta mind.

— Most pedig kenyér kell s hozzávaló a sok ehezésért, — mondta a legényecske.

Egy egész kenyeret, két borító-turót, egy lapátkora szalonnát beléhánt az asszony egy tarisnyába. Bódika a nyakába akasztotta a sok eleséget s akkor Ferkéhez fordult:

— No, mi kell még? Most szólj!

— Kötél a nyakára! — mordult meg a kovácsmester.

Ferkében tüzet vetett a sok verés emléke, két szeme felizzott.

— Fogd csak meg ezt a gunyát! — nyujtotta Bódi felé.

Megrémülve várt a mester.

Nagy felhevülésében odalépett Berze Ferke és a részegember jobbik arcára jót sirített.

— Ez az első esztendőért.

Nyomban jót a balra is.

— Ez a másodikért.

Bódi a bicskát mutogatta:

— Ha mozdul, meghót! — Jere, menjünk, Ferke!

Tartva a tekintélyt és hátrálva lassan, kimentek a házból.

— Most hova legyünk el? — kérdezte Ferke.

— Én a visszamenést ajánlom.

— Tán nem a mester urhoz?! — hökkent meg a másik.

— Hogyne, tán elment a szép eszem!

— De hova, mégis?

— Hát vissza az Isten kebelibe, a hegy alá. Eleség van s jó levegő, a mennyi kell! S szabadok vagyunk, mint a madár.

Kikaptattak a Szentimrén serényen. A tetőn leültek a keresztfához.

— No, ez is megvala, — szólt elégedetten Bódi.

— Ez ugyan meg.

— Mit vondozod azt a gunyát? — szólott ismét. — Hánd le magadról a rongyokat s öltözzél ki!

Ferke kacagva hajigálta széjjel a rongyokat s hamar fel a jót. Senki sem mondta volna, hogy nem a királybíró fia.

— Megrágnám a békasót, amilyen kedvem van, — mondta.

Kicsi Bódi önérzetesen és komolyan szegezte le:

— Megtanítjuk mi az emberinemet becsületre...

Összeültek

Aztán jókedvvel megtelve, erőben feszülve, mint két életteremtő gyökér, beléfúrták magukat a setét éccakába, kijátszódván szép füttyszóval azt a nótát, hogy:

Nyáron szerzek télrevalót,

Szép lánycknak fülbevalót.

(Kolozsvár.)

AJÁNDÉKTÁRGYAK A CIMBORA ELŐFIZETŐINEK

KEDVES OLVASÓINK!

Most, hogy immár rövidesen beköszönt a vakáció s eljön a nyári örömek ideje, mielőtt az iskolai szünetet kikapnátok, itt az alkalom, hogy kedves lapotoknak egy nagy szolgálatot tegyetek.

Mondjátok el pajtásaitoknak, hogy milyen sok örömet találtok Elek nagyapó lapjában, a Cimborában és mondjátok meg nekik, hogy nem kérhetnek és nem kaphatnak szebb és jobb ajándékot, mintha szüleikkel megrendeltetik a Cimborát. Kérjétek meg tehát pajtásaitokat, hogy lépjenek be Elek nagyapó unokáinak táborába és figyelmeztessétek őket arra is, hogy kívánatra bárkinek díjtalanul küldünk mutatványszámot, hogy lapunkkal, — ha még nem ismerné. — megismerkedjék.

A Cimbora kiadóhivatala ezért a hasznos munkáért meg is jutalmaz benneteket, mert aki lapunknak akár csak egy előfizetést szerez ELEK NAGYAPÓ EGY POMPÁS KÖNYVÉT kapja ajándékba. Azonkívül pedig a lap hasábjain meg fogunk emlékezni azokról, akik azzal is tanúbizonyságát adták Elek nagyapó és a Cimbora iránti szeretetüknek, hogy lapunk részére előfizetést szereztek.

MACKÓ BÁCSI MEG A SÜNDISZNÓCSKA

IRTA: MÓRA FERENC

Mackó bácsi alig törölte meg a száját a dél-
ebéd után, kifeküdt a napra szundítani egy ki-
csit. Már éppen lecsukódott a szeme, amikor hall-
ja, hogy két cinegemadár beszélget a feje fölött
egy bükkfaágon:

Azt kérdi az egyik cinege:

— Csin-csin-csin-csincseré, mi ujság erre?

Azt mondja rá a másik:

— Nincs erre, nincs erre, nincs erre. Ami van
is, kicsit ér, kicsit ér, kicsit ér: medvén lovagol
a sündisznócska.

Mackó ur felugrott erre az ujságra, mintha egy
kaptár méhecske csipete volna meg.

— Héj, mordézm adta, mit locsogsz, cinege
hugom? Mindjárt hátrakötöm a sarkadat!

Cinege hugom nem ijedt meg:

— Szörnyü szél, amíg meg nem áll, Mackó
bácsi, én nem ijedek meg tőle. Sündisznócskától
hallottam, hogy ő medvén szokott lovagolni. Vele
vessen számat, Mackó bácsi!

— No, majd én beszélek a fejével, csak vár-
jatok vissza! Idehozom azt a rossz portékát, előt-
tetek vallja be, hogy nem mondott igazat.

Nagy dörmögve ballagott el az erdőszélre,
ott lakott a sündisznócska, föld alatt a kástélyá-
ban. Most éppen kint ült a küszöbön, a tüskéit
fésülgette egy nagy fenyőtobozzal. Ahogy meg-
látta a medvét, már messziről hujjángatott elébe:

— Isten hozta, bátyám uram, jaj de örülök,
hogy látom! Hogy-mint szolgál drága egészséged?

— No, csak hagyd el ezt az édeskés beszédet,
— dörmögött a medve, — egy kis számadásom
volna veled.

— Ráérünk még, Mackó bácsi, arra is. Tes-
sék előbb falatozni valamit. Van egy kis béka-
becsináltam, maradék egérpecsenyém.

— Hiába pergeted úgy a nyelved, te szele-
verdi. Azt mondd meg inkább, mióta szoktál te
medvén lovagolni?

Jaj, milyen jót nevetett erre a sündisznócs-
ka! Hármat is hemperedett kacagtában.

— Ej, haj, de tréfás kedve van urabátyám-
nak! Hát már hogy lovagolnék én medvén, ami-
kor azt sem tudom, hogy mi az a lovaglás.

Megint erőt vett rajta a nevetés, hogy csak
egy reszketett belé a tüskéje, de a mackó mérge
csak nem engedett.

— Nagy kópé vagy te, öcse! Te mesélted a
cinegének, hogy én rajtam szoktál lovagolni?

Sündisznócska elvissította magát:

— É-é-én? Azt sem tudom, micsoda Isten te-
remtése a cinege? Isszák azt vagy eszik?

— Ne homolj, lánchordta, mert mindjárt meg-
rázom a füledet.

— Jaj, Mackó bácsi!

— Csúcsra velem a cinegéhez, a szemibe mond-

jad neki, hogy nem mondott igazat, mert te nem
mondtad, hogy medvén szoktál lovagolni.

— Megyek már, Mackó bácsi, megyek, ahová
parancsoi ja, csak a fülemnek hagyjon békét!

Elől baktatott a medve, mellette gurult a
sündisznócska. Nem mert szólni szegényke egy
mukkot sem, csak a szeme villogott: merre le-
hetne elinalni. Kapta magát, egyszer csak elma-
radt, begurult a hozóftba.

De a medve, hogy nem hallotta a csörtetését
maga mögött, mindjárt visszafordult:

— Hol bujkálsz már megint te kis gombo-
lyag?

— Jaj, jaj, Mackó bácsi — könnyörgött Sü-
ndisznócska, — nem győzöm már én a menést. Ve-
gyen föl egy kicsit a hátára!

A medve gondolkozóba esett. Ha a sündis-
znócska nem bír tovább menni, akkor ő széken-
ben marad a cinege előtt. Hát inkább a hátára
vette.

Hát, ahogy tovább mennek, mendegélnek,
egyszer csak megint eljajditja magát Sündis-
znócska a medve hátán:

Jaj, jaj, Mackó bácsi, ez így nem jó lesz,
mert én innen legurulok, kitörök a nyakam. Pe-
dig kár lesz érte, mert csak ez az egy van. En-
gedje meg, hogy ide erősíthessem magam.

— Szaporán, hékás, mert várnak a cinegék!

Az erdőben a fák tele voltak növe iszalaggal.
Az iszalag olyan futónövény, mint a borostyán.
Erős, szívós a szára. Erről szakajtott le sündis-
znócska egy hosszú ágat, azt a medve szájába tette,
mint ló szájába a zabolát. A két végét meg a ke-
zébe vette, mint a kantárt.

— Mehetünk már, Mackó bácsi!

Kis vártatva megint megszólal a sündis-
znócska:

— De sajnálom én magát, lelkem Mackó bá-
csi, hogy csipik a legyek. Mit szólna hozzá, ha
elhajtogatnám őket egy mogyorófa vesszővel?

— Jól tennéd, öcsikém!

Sündisznócskának se kellett több biztatás,
letört egy mogyorófa-suhogót és olyanokat hu-
zott vele az urabátyja fületövire, hogy csak úgy
sajgott.

— Hagyd abba, öcsém, itthon vagyunk már!
No, híres cinegék, merre vagytok? Most válik
meg, ki mondott igazat.

Jöttek a cinegék, nem is ketten, hanem tizen-
ketten, hogy hírért hallották, mi készül mackóék-
nál. De olyan csufolódást még nem hallott az
erdő, mint most.

— Nini, jön a sündisznócska medveháton!

— Hogy adod a lovad, sündisznócska?

Medvelónak párja nincs!

— Gyi hó, gyi hó, medve koma, sündisznócska háts lova!

A rászédett mackó lehajította sündisznócskát a hátáról és nagy magaszégyenletében úgy

bebujt a barlangjába, hogy tavaszig hir se jött felőle. Sündisznócskának pedig soha életében nem esett még olyan jól a békabecsinált meg az egérpecsenye, mint akkor.

(Szeged.)

A BAJMÓCI FORRÁS

IRTA: BENEDEK ELEK

A bajmóci vár volt Mátyás király fiának, János hercegnek a legszebb vára. Ő maga ritkán lakott benne. Legvitézebb emberének, Póky Péternek a gondjára bízta. János herceg erősen bízott Póky Péter hűségében, pedig Póky Péter nem érdemelte meg a bizodalmat. Szörnyű pénzvágó ember volt Póky Péter. A bajmóci vár pincéjében halomra gyűjtötte az aranyat, ezüstöt s mindenféle kincseit. Ahogy gyűlt a kincs, mindazon járatta az esztét, hogyan szerezhetné meg a bajmóci várat. Először a bajmóci várra gondolt, aztán gazdájának a többi várára.

Hogy gyűlt össze az a sok kincs? Ugy gyűlt össze, hogy fosztogatta a szegény népet Póky Péter. A kereskedőktől, akik a bajmóci vár mellett haladtak el, a pénzt meg a portékát elrabolta.

Tett ő még egyebet is.

Volt a bajmóci vár udvarán egy csudaerejű forrás. Ennek a forrásnak a vize meggyógyította a béna embereket. Mésze földről jártak ide a betegek. Csak addig volt az így, amíg nem Póky Péter volt az őrizője. Amint János herceg rábizta a várat, csak sok pénzért engedte meg a betegeknek, hogy a forrás vizében fürdőjenek. A szegény embert szívtelenül elkergette.

Telt, mult az idő. Egyszer egy öreg, béna koldus jött a várba. Összetett kézzel kérte Póky Pétert: engedje, hogy megfürödhessen a vízben.

— Takarodj! — mordult rá Póky Péter.

— Oh, légy irgalmas, — könyörgött a koldus. — Isten megfizeti neke da másvilágon!

Póky Péter nagyot kacagott. Aztán mondta kevélyen, gőgösen:

— Lesz nekem pénzem a másvilágon is! Több lesz, mint az Istennek!

Abban a pillanatban az öreg koldus eldobta a mankót. Ragyogó fényesség kerekedett a feje körül. S mintha égből jött volna, úgy hangzott ez a szózat:

— Elég, te gonosz lélek! Isten megelégette lelked gonoszságát. Forrásodat elpusztítja, kincseidet kővé változtatja! . . . Tekints oda!

A koldus, aki nem volt más, mint Istennek angyala, a forrás felé mutatott. Aztán felszállott az égbe.

Rettentő dördülés rázta meg a levegőt. A forrás vize toronynál magasaabbra csapott fel. Az-

tán visszazuhant a víz s eltűnt a földben. A vár népei rémülködve, jajgatva szaladtak Póky Péterhez:

— Uram! A forrás vize eltűnt! Száraz, feneketlen kút van a helyén!

— Ej, mit bánom én! — hetykélkedett még most is Póky Péter. Csak aranyam legyen elegendő, hadd vesszen a forrás! Legalább nem háborgatnak miatta a koldusok.

Alig mondta ezt, egyik szolgája rémülten hívta félre:

— Uram, — sugta fülébe a szolga, — menekülj! János herceg megtudta a te dolgaidat s a király színe elé vitet.

— Mindent tud? — kérdezte.

— Mindent. Még azt is tudja, hogy meg akartad őt öletni!

— Hát hadd tudja! — dacoskodott Póky Péter. — Itt maradok. A pénzemmel katonákat fogadok, a király katonáival is szembe szállok!

Póky Péter leszaladt a pincébe, az emberei utána. Fel akarták hordani a pénzt, hogy azon katonákat fogadjanak. Hej, de hova lett a pénz! Arany, ezüst mind kővé változott! Mind, mind. Egytől-egyig.

Eközben megérkeztek a király katonái. Felkiáltottak a várba:

— Add meg magad, Póky Péter! Jere a király színe elé!

— Fegyverre! Ordított Póky Péter.

Ez volt a felelete.

Hiszen ordíthatott. Egy embere sem mozdult meg. Eleget türtek, szenvedtek tőle az emberei, hadd lakoljon a gonosz lélek! Kinyitották a vár kapuját, bementek a király emberei s vitték Póky Pétert Budára. A király rettentő ítéletet mondott reá. Az volt az ítélet, hogy elevenen kössék ló farkához, szétszaggatott testét égessék hamuvá.

Ugy is történt.

A bajmóci forrás Póky Péter halála után más helyen újra előbugyogott. A forrás körül apró pénzhez hasonló kövek hevernek.

Azt mondják, hogy ezek a Póky Péter kővé vált pénzei.

(Kisbaczon.)

BÉKE-SZIGET

Irta:

Z. TABORI PIROSKA

VII.

Tom bácsi ott ült Péter mellett, a Gábor bácsi laboratóriumában. A fiú arcán még égett a faluban elsírt könnyek nyoma. Ahogy hazatért, minden gondolkodás nélkül magához vette a laboratórium kulcsát, a titkos zárat is rácsattantotta az ajtóra és megint a kis gépre ülve a viziműhelyhez vágatott. Szerencsére annak a telefonja még ép volt. Péter leszólt hogy Tom bácsi azonnal jöjjön a laboratóriumba. A hangja olyan volt, hogy az öreg főgépész szó nélkül engedelmeskedett. Ismerte a fiut, tudta, hogy ok nélkül nem szólítja el. De Péter még azt is hozzátette, hogy senkit ne hagyjon a géptermegekben. Ezt sem értette az öreg, de ezt is végrehajtotta. Egyszerre hagyta el embereivel a műhelyt.

Péter ezalatt lázasan gondolkozott. Tudta, hogy egyedül nem tud megküzdeni a láthatatlan, bujkáló ellenséggel. Valakire szüksége van, valakiben bíznia kell. És Tom bácsi volt az egyetlen, akiben egész lelkével bízott. Látta, hogy a lord és a két mérnök is mindég a legnagyobb tisztelettel és megbecsüléssel bántak az öreggel. Bizonyosan nem ok nélkül.

Mindent elmondott Tom bácsinak. A rádiótávíratokat, Jakab sebesülését, Gábor bácsi eltűnését. Tom bácsi megdöbbenve hallgatta. Erősen szította a pipáját.

— És most mi lesz, Péterke? — kérdezte olyan komolyan, hogy a fiúnak minden bánata és aggodalma mellett is nagyot dobbant a szive. Hát Tom bácsi is bízik benne, érzi, hogy Péterke nemcsak minden tudását, de az életét is szívesen odaadná, hogy megmentse, ami menthető!

Most nem volt idő érzelegni. Tenni kellett. Péterke visszafojtotta feltolakodó könyncit.

— Azt szeretném, ha Tom bácsi vállalná a műhely és ház védelmét. Mert lehet, hogy hamarosan megtámadják.

Tom bácsi bélyegzett.

— Valószínű. De ez nem nagy dolog.

— Nem?

— Robertson mérnök úr berendezkedésével nem. Csak az a baj, hogy én nem ismerem egészen jól a terveket. No, azért megleszünk. És — —

— És én megkeresem Gábor bácsit!

— Te, fiam? — csodálkozott Tom bácsi.

— Egymagad? Kicsit merész vállalkozás. Hiszen, azt sem tudod, kikkel kell megküzdened, hány ellenséggel állunk szemben és csakugyan emberi ellenféllel van-e dolgunk?

— Tom bácsi még kételkedik ebben?

— Tudod, fiam, öreg ember vagyok, sokat láttam. Hátha valami véletlen szerencsétlenség tüntette el a mérnök urat?

Péter elgondolkozott.

— És a sürgönyök?

— Robertson úr is tévedhet. Nem szabad meggyanúsítani senkit, amíg bizonyosságunk nincs gonoszsága felől. Így tanultam gazdám-tól, a mylordtól.

Tom bácsi levette sapkáját. Annyira szeretete a lordot és annyira tisztelte nemes, nagy szívet, hogy valahányszor kimondta a nevét, leemelte sapkáját.

— Igaza van, Tom bácsi. De én azt is megtudom! Előkerítem Gábor bátyámat, akár véletlen, akár emberi gonoszság tüntette el!

Tom bácsi nem volt a felesleges beszéd embere. Csak annyit mondott:

— Isten segítsen a szándékodban, fiam!

— Most pedig legelőször rádiótávíratot küldünk Robertsonnak. Meg kell tudniok, mi történt itt.

— Nem volna jobb ezzel is várni, amíg valami bizonyosat tudhatunk?

— Nem, Tom bácsi. Megijeszteni ugyssem fogom őket, csak azt rádiózom nekik, hogy siessenek a szigetre és előre értesítsenek érkezésükről.

Péter a rádióadóhoz ment és leadta a nemzetközi jelet, azután a magukét. Választ hiába várt, jóideig. Végre! Félőrai keresés után. a nemzetközi jelzés mellett megkapta Robertson jelzését. Izgatottan leste a folytatást, amikor erős kopogtatás hallatszott az ajtón. Ki kellett nyitni.

Az ajtó előtt egyik matróz-gépész állott, sápadtan, izgatottan és jelentette:

— A madárgépek eltűntek! Három! Csak a II. számú maradt meg, amelyik itt van a házban!

Tom bácsit is elhagyta a nyugalma.

— Ez már nagy baj! Ugy látszik, itt tervszerű támadásról van szó!

Ahogy ezt kimondta, Péter a homlokára ütött.

— A terv! Ezt csak azok csinálják, akik a tervrajzot ellopták!

Elmesélte Tom bácsinak a tervrajzzal történeteket.

— És hol van az a tervrajz? — kérdezte az öreg. De ezt Péter sem tudta.

Most nem is töprenghettek ezen. Tom bácsinak vissza kellett menni a viziműhelybe. Pétert csak az bántotta, hogy reggelig semmit sem tehetett. Behívta Jakabot magához, bezárkóztak és újból nekilátott, hogy rádióösszeköttetést kapjon Robertsonnal. És nem is hiába! Egyszeresak ujjongva hallotta a gép kopogásában az ismert jelet. Az üzenet rövid volt:

„Ó. Ó. Ó. Jövünk. Türelem. Bokor utoljára. Teknős mehet. Ó. Ó. Ó.“

Sajnos, Péter úgy elbámult a számára érthetetlen mondatokon, hogy elvesztette a kapcsolatot, mielőtt válaszolhatott volna. Pedig most már igen szerette volna tudtára adni Robertsonnak meg a lordnak, hogy ne számítanak Gábor bácsi nagy tudására, erélyes kezére, mert az egész sziget sorsa egy öreg ember és egy gyermek kezében van. Igaz, hogy az öreg ember a lord tanítványa, a gyermek meg egy mindenre elszánt, tanult, okos, nyíltszívű magyar fiú. De ismeretlen erejű ellenséggel küzdenek, ismeretlen fegyverek ellen!

VIII.

Az őserdő korán ébred. Az első napsugár mozgást, elevenséget, új életet hoz a nagy fák sűrűjébe. Harmattól csillog minden, a nedves talaj erősen párolog, a tenger még vörös a felkelő naptól, amikor az erdő népe már megmozdul. Ezer hang zümmög, zsong, milliónyi élőlény lát napi munkája után, melyek mindenikének megvan a maga rendeltetése.

Péter már künn járt a koránébredő erdőben. Mellette cammogott Jakab és ott kullgott Sajó is. A fiú semmi félelmet sem érzett. Pedig tegnap ugyanezen az úton tünt el Gábor bácsi, az erős férfiú. De az jóval később volt. És éppen ezzel a korai mozdulással akarta Péter megelőzni ellenségeiket . . . akiket nem is ismert, csak sejtett.

Hosszu, éles madárfütty hasított a zümmögő esendbe. A fütty nyomán eleven mozgás támadt a fák ágain, mindenünnen-majom-

csapatok futottak össze. Péter nemsokára „hadserege“ között állott. Leparancsolta őket az ágakról, nesztelenül suhant a sak apró test. Rengetegen voltak, alig fértek a nagy tisztáson. Akkor Péter elővette a zsebéből Gábor bácsi munkakabátját és körbevitte az állatok között. A majmok szimatolva emelgették orrukat. Most a magával hozott batyuból ruhadarabokat szedett elő, magára szedte, és ott állt a majmok előtt a mérnök ruhájában. Azután megkerestette magát a majmokkal. Végül levette a ruhát és újból megadta a keresést parancsoló jelt. A majmok egy része tanácstalanul állt meg nyüzsgött. De jó részük elindult a fák között, a szélrózsa minden irányában. És mire Péter észrevette volna, Jakab is eltűnt mellőle.

Péter Sajóval megindult a falu felé. Minden idegszála remegett a türelmetlenségtől. De mitsem tehetett. Legokosabbnak tartotta, ha kitapasztalja, nem történt-e éjjel a faluban valami rendellenesség.

Egyszeresak valami kis gombolyag hullott a lába elé. Bámulva nézett föl, de a fák sűrűjében mitsem láthatott. Csak valami halk subogást hallott, mintha valami nagy madár szállott volna el felette. Felkapta a gombolyagot: kendőcskébe csavart cédula volt.

Gábor bácsi kendője! És Gábor bácsi írása!

„Azonnal térj vissza házba! A faluba ne menj!“ — ez állott rajta.

Péter sietve fordult vissza, de egyszerre csak valami ismerős és mégis kellemetlen illat esalt meg az orrát. Sajó is szimatolva tartotta fejét a levegőbe. Péter orrához emelte a papírt és meghorzongott. Ráismert Hardig Dick erős illatszerére, melyet a fickó olyan bőségesen és szívesen használt, hogy a lord mindig kiszellőztette utána a szobáját. Ugy látszik, Sajó is megismerte az illatszert, mert mielőtt Péter leinthebbe volna, kikapta a fiú kezéből a papírt és dühösen marcangolta széjjel. Péter alig tudta megmenteni a papír darabjait.

(Folyt. köv.)

A CIMBORA LEÁNYOLVASÓIHOZ! Hívjátok fel szüleitek figyelmét a szovátai leányka otthon mai számunkban megjelent hirdetésére. A leányka-otthon, mely Hlyés Tiborné, Szentiványi Julia urasszony vezetése alatt pompás fekvésű villában most nyílt meg, üdítő, lelki és testi fejlődésteket elősegítő nyaralásra ad alkalmat igen olesó áron.

FELFORDULT VILÁG

Megjártam én Pestet, Budát,
S nem láttam még ilyen csudát:
Vadász lett a nyuszikából,
Csöppet sem fél a puskátul.

Puska durran, fut a kopó,
Nyuszi kiált: hahó! hahó!
Van eszébe a kopónak,
Visszakiált: no, majd hónap!

Pedig bátran megállhatna,
Szeme közé kacaghatna,
Nyuszi megbotlott egy kőbe
S likat lőtt a levegőbe.

TAMÁS ÉKDEKLŐDIK

TAMÁS: Ha a régi görög és római világ emberei hirtelen feltámadnának, s körülnéznének a mi világunkban, igen különösen éreznék magukat. A vonatok, autómobilok, gyárak, az elektromos világítás, a mozi, a rádió alaposan megzavarná őket. Nem is beszélek a harci eszközökről. Milyen érdekes volna egy ilyen régi világbeli embernek bemutatni a mi változatos, zajló, nyugtalan életünket! Az újabb és újabb benyomások hatása alatt talán meg is zavarodna.

APA: Különös gondolataid vannak. Néha te akarsz cisztálni a régi világba, néha fel akarod támasztani elmult korok embereit. A görögökkel és rómaiakkal azonban megjárhatnád. A görög a világ legértelmesebb fajtája volt, hamarosan megvizsgálta és megértene mindent; egy-kettőre tájékozódna az új világban. A római pedig nem szokott esodálkozni; legalább a művelt és előkelő rómaiáról ezt mondhatom. A méltóságáról sohasem feledkeznek meg. Ha rám biznák a kalauzolást, apránként ismertetném meg a mi életünkkel és nagyszerű találmányainkkal. Közbe-közbe pedig eivinném azokra a helyekre, ahol otthonosan érezné magát és igen jól szórakozna is. Megmutatnám például valamelyik sportpályánkat. Amíg a versenyt nézné, amíg az izgatott nézőközönséget figyelné, azt hinné, kortársai között van. Talán rövid idő múlva már éljenezné a győztest és a tömeggel együtt szidná a versenybíró, vagy bírakat. A

kabátját mindenestre erősen fognám, nehogy a mi világunkban szokatlan módon ünnepelje a győztest vagy tüntessen a bírák ellen. Tudod, hogy nem szeretem a felütnést.

TAMÁS: Azt hiszem, igen meglepné a mi fejlett sportunk és az óriási közönség.

APA: Látott ő már a mi játékainknál különbeket; érdeklődőbb és izgatottabb közönséget is. A gladiátori játékokra gondolok. Ezeket a játékokat eleinte halottak tiszteletére rendezték. Talán az ősi ember-áldozatot helyettesítették. A nagy urak még a temetés alkalmával sem voltak hasonlók a szegény emberekhez: szolgákat vittek magukkal a tulvilágra. Mennél nagyobb ur volt valaki, annál fényesebb volt a temetése. Még embersége sebb volt, ha nem a hűséges szolgákat koncolták fel a nagyur tiszteletére, hanem versenyjátékokat rendeztek. Igaz, hogy ezek is veresek voltak, de nem kellett mindenkinek meghalnia a küzdelmekben. Aztán a nép megvigasztalódott. Amíg a tömeg tekintete a küzdők mozdulatait figyelte, bizony-bizony megfeledezett az elhunyt nagyur érdemeiről. Ha pedig jól sikerültek a játékok, még hálát is érzett a közönség az elhunyt nagyur iránt, hogy halálával ilyen pompás szórakozáshoz juttatta tisztelőit. Róma szomszédjában, Eturiában régen divatosak voltak a halott tiszteletére rendezett küzdelmek. Ez a szokás később elterjedt egész Itáliában. Pompás épülete-

ket emeltek a verseny céljaira, előbb csak fából, majd később kőből. Az első kőépületet Augustus császár építtette Krisztus korában, de ez az épület áldozatul esett annak a nagy tűzvésznek, mely Néro idejében a város nagyrészt elpusztította. Egy darabig faépületben folyt a gladiátormérkőzések, míg végre Vespasianus császár megkezdte az óriási amfiteátrum építését. Felavatását már nem érte meg, csak Domitianus fejezhette be a csodálatos alkotást. A romok ma is láthatók Rómában az olaszok Coliseonak hívják Róma legnagyobb épületének maradványait. Az épület méreteiről könnyen alkotatsz magadnak fogalmat, hossza: 188 m., szélessége 156. Ellipszis alakja volt. Közepén az aréna, köröskörül a nézőtér. 87,000 ember vonulhatott be közönségnek. Most már érted, miért nem csodálkozott volna a római ember, ha feltámad és meglátja a mi versenyünket. A közönség legszélesebb részét érdeklő, sőt izgató futball-meccsekre sem szokott 25 ezer embernél több elmenni.

TAMÁS: Tudod, mit gondoltam, apám? Lemondok arról, hogy a régi világ emberét feltámasszam és bemutassam neki a mi életünket. Vezess el inkább engem a görögök és a rómaiak közé: szeretném közelebről megismerni az ő életmódjukat!

APA: Ha a gladiátorok közé akarsz menni, szükséged is van vezetőre. Egyedül el nem bocsátanálak a világ minden kincséért sem. Egy ilyen versenyen sokkal jobban megzavarodnál, mint egy római a mi versenyünkön. Pedig a kezdete mindig szép volt. Bevonult az arénaiba a gladiátor-csapat. Fialat, tőkéletes, erőteljes duzzadó férfiak. Mintha a görög szobrok szálltak volna le talpatjukról és megelevenedve vonulnának előttünk. Csodálatos látvány! De a halál angyala ott lebeg felettük, éles kaszáját suhintásra készítve. Nagy aratásra készül. Unja már, hogy fáradt véneket terítsen le, kik szinte ellenállás nélkül hajtják meg fejüket előtte. Mi ketten mindenestre meghoronganánk, amikor a pompás daliák a császári páholy előtt üdvözlésre emelt kézzel monda-

nák: Üdvözlünk Caesar, a halálba menők köszöntenek! S most elkezdődik. No, ne ijedj meg, édes fiam, te kívánczál a régi világra! Külömben is csak a játék kezdődik. Tompa fegyverekkel mennek egymás ellen; tréfálkoznak, ingerkednek; felfokozzák a közönség érdeklődését. Majd megharsan a kürt, kezükbe ragadják az éles fegyvert és kezdődik a viadal életre-halálra. A közönség érdeklődése egyre nő. A küzdelem izgató. Mindig más-más fegyver van az összecsapó gladiátorok kezében: két egyenlő fegyverzetű nem mérkőzhetik egymással. A legtöbb gladiátor csak egy-egy fegyvernemre van kiképezve. A feszült várakozás, a küzdelem változatossága, a közönségben feltámadó harci láz nem enged meg sem születni a részvét érzését. Vért akarnak látni, küzdelmet és sok vért. Ekkor már kivinnélek az amfiteátrumból, mert magam sem tudnám nézni a véres küzdelmet. Pedig esetleg szükség volna jelenlétünkre. Egy-egy porbasújt gladiátor halálfélelmében felemeli mutatóujját: kegyelmet kér. A tömeg felemelt ököllel vagy nyitott tenyérrel válaszol: az előbbi az életet, az utóbbi a halált jelenti számára. Menjünk innen fiam, a római közönség keményebb volt nálunk! Pedig szívesen bemutatnám neked a dárdás lovasok vagy a harci szekerek bevonulását. A felvonulás mindig gyönyörű, csak ne tudná az ember, hogy a felvonulók nagyrészt nemsokára élettelenül viszik ki a porondról.

TAMÁS: Nem értem ezt a szörnyű vérontást, apám. Nem sajnálták ezek az emberek feláldozni a legerőteljesebb férfiakat? Nem sajnálták testvéreiket?

APA: Ezért nem nézhettük volna végig mi a véres játékokat, mert mi testvéreinknek tekintjük embertársainkat, a római azonban nem sajnálta a gladiátort; nem tekintette testvérenek. A gladiátor az ő szemében vilis sanguis volt. Ez magyarul azt jelenti, hogy hitvány, olesó vér: rabszolgá.

(Budapest.)

VILÁGBÉKE

IRTA: MUZSNAYNÉ CS. GABI

Németország valamelyik városának templomában a pap arra kérte a szülőket, hogy gyermekeiknek se puskát, se kardot, de még ólom katonákat, apró ágyukat se adjanak karácsonyra, meg más alkalmakra. Minnek a gyermek lelkébe már kicsiny korában a háboruszkodás szeretetét oltani, később még nevelni azt.

Hát, nem volt igaza? Valóban, ha elgondoljuk, éppen karácsony napján, a Szeretet legszebb ünnepén adunk legyvereket az ártatlan gyermekek kezébe. Habár játékok is azok, mégis csak mása az a játékkard az igazi nagy kardnak és az a gyermek olyan hamar beletalál szerepébe: katonának lenni! Ehhez persze ellenség is kell és azt is keres pajtásai között; aztán vagy ő verik meg, vagy ő hagyja hejyben a hirtelen ellenséggé vált pajtását. Ez csak játék, de a játék később komollyá válik.

És most jöjjön a mesém:

Valami csekélységen, egész kicsiségen összeveszték

a nagy országok nagy királyai. De egész kicsiségen. Talán, mert az egyiknek a szakácsa inycsiklandozóbban tudott főzni . . . vagy mert a másik uralkodónőnek ügyesebb kezű volt a fodrásza? . . . Ki tudná azt megmondani? . . . Mindég kicsi dolgokból lesznek a nagyok! Mintahogy a hegyi patak is folyamává dagad, árvízzé nő . . .

Igy nő, nő a zürzavar is a nagy hatalmak között, s lesz a zürzavarból háboru. Kis dolgokból lesznek a nagyok! Ugy bizony.

Ilyen kis dolgon veszhettek össze az én mesém hősei is. Nosza, rajta, mindegyik a maga igazát hangoztatta. Egyik sem engedett egy jottányit sem ebből az állítólagos igazságból. Végül is elhangzott a nagy szó:

Döntsék el katonáink, melyikünknek van igaza.

Mentek a sürgönyök, a jelentések. Mindegyik király csatába küldte a népét. Nem volt kimélet. Örege-

ket, ifjakat egyforma mértékkel mértek. Menni kellett még a gyengéknek is, sőt bizony, akik soha katonák nem voltak, azoknak is puska került a vállukra.

Mentek, mentek uttalan utakon, napokon át. Ők maguk tudták a legkevésbé, hogy miért? Mindegyikük ezt a kérdést viselte szemében: Miért? . . .

Azért csak mentek a halál elébe!

Dült a csata. Mindenütt véres hustömegek jelezték a lefolyt borzalmakat. Rontás, dúlás mindenfelé. És alig ha dőlt el az a bizonyos igazság! Ki győzött? Valamelyik az oktalanok közül. Mindegy volt már az! Hiszen ugyanis: megrikkultak a csapatok. Mindenfelé ezrével maradtak a csatatéren . . . Csupa gyászt öltöttek az országok, mindegyik a maga halottaiért. Mindenkinél veszett oda valakije . . . Apja, fia, testvére . . . Szomorú porták gyászoltak mindenfelé. Nem volt egy ház, amelyből sirás, zokogás ne hallzott volna. De vége volt a háborúnak mégis. Lassan, lassan felejténi kezdték az emberek. Már néhány jó év telt el azóta és újra főtt, főtt a harag csáf üstjében, a háborus tervek kotyvaléka.

Kavargatták, hol ez, hol amaz, de meg nem állt a kavarása. Akár a kártyajátékban, ha keverik. Hol a király volt felül, hol a tökfilkó, hol az alsó, hol a felső . . . Ej, ebadta! Itt már sehogy sem leszünk okosabbak. Itt háboru kell eldöntse, kinek mikép és miért legyen igaza.

Hanem, — s most jól figyeljétek ide! — volt egy ember, aki nem látta szívesen, hogy újból tönkremenjenek országok, emberek, hogy elvaduljanak a lelkek, hogy gazdátlanul maradjanak a porták.

És ez az ember igen gazdag volt. Ő szállította az összes országoknak a fegyvereket, a hadiszereket, az ágyukat.

De egy éjjel olyan furcsa álma volt, hogy azóta búskomor lett. Se nem evett, se nem ivott, és nem mert többé ágyba feküdni. Volt egy nagy, öblös karosszéke s abban töltötte éjszakáit. Hü szolgálja mellette ült s azzal hol beszélgetett, hol kártyáztattak, legtöbbször azonban aludni küldte szolgálját és ő maga gondolkozott . . . Az álmán, meg a tervén, amit az álma sugalmazott.

Azt álmodta azon az éjjelen, hogy a világ összes anyái, gyermekei számonkérni jöttek tőle háboruban elhalt kedveseiket, gyermekeket az apát, anyák a fiaikat . . . Csupa könnyes szemet látott, csupa könnyörgő kezét, csupa könnyet . . . Már tengerré dagadtak a könnyek körülötte . . . és az ár őt elnyelni akarta . . .

Erre felugrott ágyából, segítségért kiáltott és remegve várta, amíg csengetésére besiefttek szolgálai. Hűség szolgájának elmondotta álmát és az búsan lehajította fejét . . . Azóta nem tudott, nem mert aludni, mert ha pillanatokra is lecsukódott szeme, már a könnytenger hömpölygött feleje fenyegetően.

És most a tervén dolgozott, mert, ime, újra szükség van rá. A régi fegyverek, hol elrozsdásodtak, hol eltörték, elkallódtak. Új, ragyogó fegyverek lesz az országoknak szükségük. Már jöttek a rendelések az országokból, mert új, nagy háborúra készülnek. Nagyobbra az eddigiekénél. A fegyvergyáros is készült, igazán új, soha nem látott fegyvereket fog küldeni a rendelő országoknak. Mindegyiknek egyformát. Hogy valamikép baj ne történjék. Egyforma ragyogót, békét, dicsőséget hozót.

Még jelégét is vésetett a puskatusba: Semper idem, volt mindegyikbe vésvé, ami magyarul azt jelenti: Mindég ugyanaz. Szép jelszó. Azt is jelentheti, hogy mindég egyforma biztossággal lő, elseper, gyilkol.

A gyakorlatoknál, a kiképzéseknél nagyszerűen működtek a fegyverek. A vaktöltések is olyan durranást csaptak, hogy majd hanyatvágódtak a bakák ijedtükben! No de nem ártottak vele, hisz vaktöltés volt . . . Majd künn, a csatatéren . . . Hej, hogy potyog az ellenség!

Mindegyik nagyhatalom a maga győzelmét látta már. De leesett az álluk, amikor az első összeütközésre került a sor. A fegyelem nagyszerű volt. A katonák bátrak, halálraszántak, de a puska hallgatott, mint nyul a fűben, Hiába gyurták tölténnyel, a viláért sem akart elsülni. Nagy volt az ijedelem. Nézték át az ellenségre, jaj, vajjon ott mi lesz? Hát, azok éppen csak úgy voltak, hasonló módon kinlódottak a fegyver eldurantásával, de az sehogy sem volt hajlandó erre. Nézték a csöbe, a golyókat a földre csapták, futottak ide, oda. A tüzéség is csak úgy volt az ágyuval. — Jézusom ne hagyj el! El vagyunk veszve! gondolták itt is, ott is. Hát most mi lesz?

— Ne lőjj, testvér! — kiáltották egymásnak — ugysem szól a fegyver! Mit kinlódtok? Itt vagy csoda történt, vagy megbabonázták fegyvereinket!

Mit volt mit tenni egyebet, ámásztak egymáshoz sáncon, lövészárkon által és eldobták fegyvereiket.

A vezérkar várt hátul a front mögött az ágyuzajra, a gépfegyver-kattogásra, a diadal mámoros ordítózásaira . . . Sehol semmi . . . Ahelyett a katonák egymás mellett ülve kacagva meséltek, hogy ilyet még nem láttak. Ellenség? Nem volt sehol. Nosza, kopogtatták a táviratot, mi a hír másutt?

Csak az, ami itt. Nincs halott, nincs győzelem, sem leveretés, csak nevetés van mindenütt és csodálkozás.

Mindenfelől szétpattogott töltényhüvelyek mosolyogtak a földről fölfelé a katonákra, némelyikben még ott bujt meg az aransárga buzaszem egyesével, kettesével; az is majd belekerül, beletaposódik a földbe, hogy szép kalásszá nőjön.

Hiába jöttek új csapatok, új fegyverekkel, azok is csak így jártak. És csodák csodája, a mezők, a földek dus buzavetéssel voltak tele. Más háboru után szomorú, letarolt, letaposott földek maradtak, buza, árpa, beleaposva a sárba, most mindenfelé buza, buza zöldült, dusan, gyönyörűen.

Csoda történt? Kérdezték a szemek egymástól. Csoda történt? (Azért mese, hogy legalább a mesében csoda történjék.)

Odafenn, a nagyhatalmak dühtől reszkető bajusszal morogtak, de amikor valaki közülök egy feltört, felnyílt töltényhüvelyt dobott az asztalra és az aranybuzaszemek szertesét peregték, a bajuszok hozzásimultak a száj csodálkozásához. Bizony, nyitva maradtak a szájuk.

Csoda történt? kérdezték minden ország nagyjai. Nem! Csak egy ember nyugtatta meg lelki-ismeretét. Nem akart könnytengert látni, csak mosolyos arcokat, jól lakott embereket, békét, békét, mindég ugyanazt. Világhékét.

És robbanó, gyilkoló anyag helyett, buzaszemekkel töltötte meg a töltényhüvelyeket . . .

Áldást, jólétet hozó buzaszemekkel.

(Székelyudvarhely.)

HOGYAN MENT CSING-CSUNG-CSÁNG A VÁSÁRBA

— ÖCSIKE LEVELE —

Édes nagyapóka lelkem, hogy nemcsak az én fejemben teremnek nadselü gondolatok, de Kхинában is, pedig ott szörnyü háboru dühöng, ime, olvassa el az alábbi történetet:

— Hej, hej, — sóhajtozott Csing-Csung-Csáng, a jámbor kínai paraszt, — hallom, hogy Budapesten nagy ára van a kácsának. Hej, haj, ha Peking hirtelen Pestté változnék! De Peking

nem változott Pestté, mit tehetett Csing-Csung-Csáng: szép fehértollu, aranycsőrü kácsái közül kiválasztott kettőt, az egyiket fogta a nyakánál, a másikat a lábánál s indult a városba, Peking városába.

— Háp, háp, — méltatlankodtak a kacsák — de durva ember ez a Csing-Csung-Csáng. Hát ezért hápogtunk neki reggeltől estig, hogy a nyakunknál meg a lábunknál fogva vigyen a vásárba? Addig röpkedett, vergődött az a kacska, amelyiket a lábánál fogva szorongatott Csing-Csung-Csáng, hogy egyszerre csak — huss! kiröppent a markából.

Uccu! utána vetette magát Csin-Csung-Csáng, akarom mondani: szedte-vettézett kínai módra, de a kacska — háp, háp, háp! — rá sem hederített.

Ugy repült, mint a szél, akarom mondani, mint egy kacska.

— Topp! Megvan! — ragadta meg hirtelen Csing-Csung-Csáng a szökevény nyakát, de ugyanakkor ő is elterült a földön. Akkorát nyekkent, mint egy — igen, mint egy kínai, akinek nagyok a kinjai.

De nyekk ide, nyakk oda, összeszedte magát Csing-Csung-Csáng, talpra állt, gondolkozott,

gondolkozott, s egyszerre nadselü gondolata támadt. Topp! Megvan! Mire jó a copf? Sok ezer esztendeje hordják a copfot a kínaiak s még egy

sem tudott megfelelni erre a kérdésre: mire jó a copf? Az első, aki erre megfelelt, Csing-Csung-Csáng volt. Így felelt meg: Mind a két kácsa lábát a copfjához kötötte!

— No, most szökjetelek meg! — kiáltott dadalmasan Csing-Csung-Csáng. Hiszen szöktek volna szegények, de nem tudtak ám.

Csing-Csung-Csáng kacagott, tapsolt.

— Hopp! Hopp! Kis kácsáim! Rajta, kis hápogók!

A kácsák bosszankodtak, erőlködtek s egyszerre csak: Háp, háp! szárnyra keltek s úgy berapultak a városba, hogy Csing-Csung-Csáng lábacskaí alig érték a földet. Aki nem hiszi, menjen a pekingi vásárba . . .

A másolat hitelül:
Elek nagyapó

(Kisbaczon.)

BESZÁMOLÓ A NYÁRI VAKÁCIÓRÓL

(UTAZÁS HANNOVERBE)

Augusztus 6-án 7 órakor indultunk Pestről. Negyed órát haladt teljes sebességgel a vonat és az ekkor következő állomás még csak — Budapest—Kelenföld volt! Negyed kilenckor egy hegy csucsán megpillantottuk a régi ősmagyarok szent madarának, a turulnak a szobrát: egy magas állványon álló, kiterjesztett szárnyu sas. Fél tizenegykor Hegyeshalmon, az osztrák határnál voltunk, és egy órával később már osztrák földön kattogott a vonat. 12 órakor, délben pedig büszke Bécsnek városában, Ausztria fővárosában voltunk. Innen csak hat órákor indult a vonat, tehát volt időnk egy kicsit széjjelnézni. Apuka autóba ültetett bennünket és Bécsnek egyik legszebb, legterjedelmesebb parkjába, a Práterbe mentünk. Itt aztán hamar eltelt az idő. Milyen jó! Bécsből is láttam egy szép kis darabot.

Az éjen keresztül utaztunk, ami egy cseppet sem kellemes. Különösen, ha nincs hely és ülve kell aludni. Mi nem tehattünk úgy, mint egyik utitársunk, egy fiatal ember, akit Berti álmában addig bökdösött, amíg ez a következőre határozta el magát: társa segítségével az egyik podgyász hálóból átrakta a bőröndöket a másikba, néhány ügyes mozdulattal felkapaszkodott és — magát fektette a bőröndök helyébe. Alig egy pár órát aludtam. Már négy órákor reggel édes, halk zene költött fel. Egyik utitársunknál gramofon volt... Mit kívánhattunk még! A termoszüvegből jó meleg kávé, vajjas kenyér és még zene ráadásul.

Már német földön voltunk. Ugy éjfél tájban haladtunk át Passaun, a határhelységen. Majd Lipszén (Leipzig), Magdeburgon és Eislebenen át Lehrtebe értünk. Az utolsó állomás Hannover elért.

Az egész eddigi út rövidebbnek tetszett, mint az a tíz percnyi út, ami még elválasztott Hannovertól. Végre, egy egész örökkévalóság után, befutott a vonat a hannoveri pályaudvarba. Innen egy közeli szállodába mentünk. Itten még Bertinek is jólesett a mosakodás, ami nem csuda, hisz harminchat órát töltöttünk a vonaton. Aztán megebédeltünk és végre, végre megindultunk nagymamához. Még jól emlékeztem a Kronen-utcára, ahol nagymama lakik. Hogy dobogott a szívem, amikor fölmentem szüleimmel és Bertivel a jól ismert lépcsőn és aztán berontottunk nagymama szobájába úgy, ahogy régen csináltuk, ezelőtt hat évvel. Hogy örült nagymama a viszontlátásnak, mely egész váratlanul érte hiszen nem sürgönyöztünk. A délutánt nagymamánál töltöttük, este szüleink visszatértek a szállodába, mi pedig nagymamánál maradtunk és unokanővérünk szobájában aludtunk. Képzelteti nagyapó, hogy előbb kihancuroztuk magunkat. Csak amikor már belefáradtunk a sok nevetésbe, akkor aludtunk el.

Sétáink és kirándulásaink alapján im, leírom nagyapónak Hannovert:

Hannover nagy város, szép utcákkal és ami különösen feltűnt nekem, házai mind igen magasak, egyemeletes kevés van és földszintes házat alig láttam. Soha sincs nagy meleg, 18—20 fok C. már kánikula. Amikor mi ott voltunk, tehát augusztus elején, ott már ős volt. Nem telt el nap, melyen ne esett volna az eső. Ha felhőtlen volt az ég, akkor is oly halvány kék volt.

Néhányszor sétáltunk akkor, amikor hazámentek az iskolás leányok. De alig volt egykettőnek rövid haja: ép oly ritkaság ott a rövid

haj, mint itt a hosszu. Autó rengeteg van, lovat alig láthatni. Még a butorkocsit is motorral huzák. A városháza ugy van építve, hogy a nagy fedő kupolán még van egy kis kupola, mely aranylemezekkel van fedve. Liffel kell fölmenni a harmadik emeletre, aztán még háromszáz (300) fokot kell megmászni. Akkor fönt van az ember a kupola alatt. Micsoda fenséges kilátás van onnan fentről.

A városházát egy nagyon szép park veszi körül, a Masch-park. Itt nagyon sok vadruca él a tó partján, sőt egy gólyapár is ütött tanyát a parti nádban. Ott kelepelték a tulsó parton, amikor etették a vadrucákat. A tó közepe táján néhány hófehér hattyu nyujtogatta nyakát a tiszta vízbe. Hannovert erdő övezi: az Eilenriede. Micsoda szép, nagy német erdő az! Szép, nagy sétautak, autóutak vannak benne. Régente négy nagy fa-örtorony volt az erdőben. Ezek közül kettő már felismerhetetlen rom, a másik kettő pedig, a Pferdeturm (lótorony) és a Steuerndieb (steuer — kormányozni jelent, de ebben az esetben régies használatu, tehát: tolvajok ellen védő torony), mulatóhelyekké vannak átalakítva.

Egy reggel, ugy kilenc óra tájban, indulunk el hazulról és bementünk az erdőbe. Sétáltunk, élveztük a pompás levegőt és aztán betértünk egy útmenti tejesarnokba. Ott apuka megnézte, hogy hány óra. Hát éppen — 12 óra volt

Tehát teljes három órát gyalogoltunk és nem is voltunk fáradtak. Hanem aztán izlett ám otthon az ebéd!

Van Hannoverben egy nagyon szép állatkert is, mely majdnem akkora, mint a pesti állatkert, csak hiányzik belőle a pálmaház. Nagyon aranyosak itt a kis mosómedvék, melyek nagyon halásak minden édességért.

A Hannovert körülvevő erdő egyrésze be van kerítve. Ezen a részen lelőtték a káros vadat, csak őz és nyúl tenyész ott, teljes szabadságban. Még jobb dolguk van, mintha szabadok lennének, mert nem pusztítja őket senki és télen teljes ellátásban részesülnek. Itt is, persze, vannak sétatutak és az őzikek oly szelidek, hogy egész közel jönnek és meghagyják magukat simogatni. Az etetés azonban tilos.

Ez mind nagyon szép és amikor kirobogott a vonat Hannoverből, még egy csókot intettem ki az ablakon, aztán sirva borultam apuka vállára. És mégis, most, amikor ezt írom, azt mondom, amit a közmondás tart: Mindenütt jó, de a legjobb mégis csak otthon!

Most pedig még bocsánatot kérek nagyapótól, hogy ily nagyon próbára tettem türelmét, maradok

szerető, halás unokája

Daniels Felicitás

(Nagyvárad, 1927. november 2.)

TIZ FOGAS KÉRDÉS

ÖTÖDIK STOLLWERCK-PÁLYÁZATUNK — A HELYES MEGFEJTŐK KÖZÖTT A STOLLWERCK CSOKOLADÉGYÁR 30 DIJÁT SORSOLJUK KI

Már hosszabb ideje nem tüztünk ki számotokra Stollwerck pályázatot és mindazokkal, akik emiatt kérdést intéztek hozzánk, ezuton tudatjuk hogy helyszüke miatt kellett azt eddig lapunkból kihagynunk. Mert a Cimborát nemcsak a gyermekek, hanem az íróbácsik és író nénik is igen szeretik és ők azzal adják tanujelét szeretetüknek, hogy sok-sok pompás mesét, verset, rajzot küldenek be Elek nagyapóhoz, hogy azt közölje le számotokra. Ez a sok kézirat egyszerre igen összegyült és így hogy azoknak adjunk helyet, el kellett hagynunk egyidőre a pályázatot. Most azonban kipótoljuk: új pályázatunk jutalomdíjait tizenöttről harmincra emeltük fel, hogy ezzel is több kis előfizetőnk élvezhesse a pompás Stollwerck csokoládét.

A tiz kérdés a következő:

1. Hol van a Ferenc József föld?
2. Mit nevezünk lidércnek?
3. Kinek a műve „Szent Péter esernyője”?
4. Hol bányásznak salétromot?
5. Melyik emlős állat él a tengerben?
6. Ki írta az „Ember tragédiáját”?
7. Ki volt Dózsa György?
8. Mik azok a fagyos szentek?

9. Mire használjuk az iránytűt?

10. Miből készül az üveg?

Az alábbi tiz kérdésre röviden, lehetőleg 1—2 mondattal kell felelni. A feleletek tintával írva legkésőbb július 10-ig a *Cimbora kiadóhivatalába*, Szalmárra küldendők be és a borítékra rá kell írni: „Stollwerck pályázat.” Kérünk benneteket, hogy a pályázati levelekbe *semmi más közleményt* ne tegyetek, mert a pályázatok külön elintézés alá kerülnek. — Azokat a feleleteket, melyek hozzánk július 10-ike után érkeznek be, már nem vesszük figyelembe.

A megfejtők között 50 díjat és pedig

4 első,

6 második,

12 harmadik és

8 negyedik díjat sorsolunk ki.

A pályázaton akár egy kérdésre adott felelettel is részt lehet venni.

A díjak a *brassói Stollwerck csokoládégyár* ajándékesomagjai, melyeket a gyár közvetlenül küld el a nyerők címére.

A megfejtéseket 1928. július 20-iki számunkban tesszük közzé.

Elek nagyapó üzeni

— **Bagoly Béla, Vályalunga, Hunyadmegye.** Sokat beszél nagymamátok nagyapóról meg a bacsoni kertről? Mi is sokszor emlegetjük nagymamát, akinek a körtefája, amikor egy üzenetet írtam, egészen virágba volt borulva. — **Ücsi Józsi, Piski.** Bizony régóta nem írtál levelet, de erre a sok tanulnivaló nem mentség. Sokszor üzentem nektek, hogy helyes beosztással mindenre jut idő, még levélírássra is. — **Lázár Ilius, Gyergyószentmiklós.** A nyáron, ha Isten is úgy akarja, ellátogatok a Gyilkos-tóhoz s akkor, remélhetően, lesz időm arra, hogy titeket is meglátogassalak. — **Petrovay Gabriella, Kolozsvár.** Dehogy hiszem, hogy rossz levélíró lettél, sőt előző leveledet mint „szép“ levelet közlöm is. Az „orgonafa“ meg a „baba“ nagy haladás: ezeket buzdításul közlöm is. Csak előre, édes lányom. Így nem lesz nehéz elviselned a szobafogságot, mit a Sors rád mért. — **Pellion Nóra, Budapest.** Minden számban várod az üzenetemet. Tőled függ, hogy ezt meg is kapjad. De még egyébtől is: egy ideig kevés üzenet jelent meg a Cimboraiban. Hol ez, hol az kiszorította, de intézkedtem, hogy minél több üzenet jöjjön minden számban. — **Szabó Jenő, Sepsiszentgyörgy.** Úgy látszik, már nem talált Zágónban a levelem. Remélem, nem vesztett el s édesanyád közölte veled a tartalmát. Azt tudom, hogy a püspök ur ott járt a kollegiumban. Felettél-e akkor s meg volt-e elégedve veled? — **Ambrus Márta, Gyalár, Hunyadmegye.** Levelet, levelet, nemcsak megfejtést! — **Markovits Mancsi, Szilágysomlyó.** A pótlórejtvény jó, a másik régi jó ismerős. — **Böde István, Arad.** Levelet, levelet! — **Király Judit, Brassó.** A rejtvényed régi jó ismerős, ujat eszelj ki. A könyvet megkaptad-e? — **Ceizler Rózsi, Honczló, Aradmegye.** Ha az a helybeli kislány nyert egy doboz Stollwercket s meg is kapta, neked is meg kell kapnod azt a könyvet, amelyet a múlt évi 36. számban nyertél. Persze, úgy kapod meg, hogy a kiadó-bácsi pótolja. — **Csontos Andor, Kolozsvár.** Hát csak gondolj az én buzdító szavamra, ha nehezen megy a tanulás, s ezután is megkönnyebbedik. Az arcképed szép haladást mutat. Tömzsi füeska voltál, amikor láttalak, nagyof nyultál azóta. — **Boruzs Ilíke, Bacza, Szolnok-dobokamegye.** A mostani körútból kimaradt Dés, mert nemrég voltak ott az én székely író fiaim. Igen sajnálom, mert előre örültem, hogy ott találkozom szüleiddel is. Örvendek, hogy úgy kívánczol a kolozsvári leánygimnáziumba, ahol Babuci úgy érzi magát, mintha otthon volna. Hogy örülök-e Marcell fiam francia kitüntetésének? De még mennyire! — **Bornemissza Katalin, Pécsujfalu, Szlovenszkó.** Pompás kis vers az ibolyáról szóló versed is. Alig akarom elhinni, hogy még csak 12 éves vagy, oly ügyesen verselsz. Azt írod, öt évig tanulsz Pesten, zárdaiskolában. Hát bizony akkor csak vakációban láthatod a Cimbora-t, de majd megírja édesanyád, ha lesz benne téged érdeklő. Örvendek, hogy tetszettek a kiadó által küldött könyvek. — **Szikszay Bébi, Magyarpéterfalva, Kisküküllőmegye.** Édesapád írta a levelezőlapot, de remélem, nem sokára látom a te írásodat is. — **Puskás Zoltán, Marosvásárhely.** Rejtvényed sorra kerül. — **Bernhard Karcsi, Temesvár.** Levelet, Levelet! — **Barók Lacika, Mezőtelegd.** Ugyanezt üzenem neked is. — **Klein Magduska, Nagyvárad.** Most írsz először nekem,

csak egy éve tudsz írni, meg vagyok elégedve. Tisztán mert nem rég jár neked a Cimbora. Az írásoddal, bár

és helyesen írsz. Szeretettel várom további leveleidet. — **Heusler Magda, Nagyszentmiklós.** Úgyesen fordítottad le a kis francia mesét, majd sorát ejtem. Örvendek, hogy megkaptad a könyveket és igen tetszettek, s intézkedtem, hogy a kiadó-bácsi gyűjtőívet küldjön. Azt magam sem tudom, mikor kerül sorra a rejtvényed, oly sok vár közlésre. — **Szentpály Karla, Nagyvárad.** Levelet, levelet! — **Bortnyik Irénke, Szászrégen.** Édes szüleid téged is elvitték a székely irodalmi estre, de nagy volt a családod, mert nagyapó nem volt ott. Hát bizony, éppen akkor érkeztem meg hat órai szörnyű autózás után, amikor szétoszlott a közönség. Történt pedig ez azért, mert az utolsó pillanatban kaptam értesülést, hogy nem szombaton, de egy nappal elébb lesz az irodalmi est. Mondanom se kell, magam is igen sajnálom, hogy nem találkozhatunk. — **Minier Tibor és Albert, Csikszereda.** Rejtvényetek sorra kerül. — **Fritsch Ferenc, Kolozsvár.** Olvastam, hogy mily szörnyű jégeső látogatta meg Kolozsvárt. Valóban, szerencse, hogy iskolába kellett mennel s a jégeső nem talált a szabadban. — **Veszely Bandi, Nagyszentmiklós.** Levelet, levelet!

Leányka-otthon

10-14 éves leánygyermekek részére

Szovátán, mely 520 m. tengerszin feletti magasságban, Marosmegye keleti határán, a görgényi hegylánc déli lejtőjén, páratlan szépségű erdőségek között fekszik
10-14 éves leánykák részére

leányka-otthont

nyitottam.

A gyermekek nevelő felügyelete alatt legkörülméletesebb gondozásban részesülnek. Diplomás tornatanárnő vezetése mellett testedző tornát végeznek, orvosi utasítás és gondos felügyelet mellett sós vagy édes vízben fürödnek. Panzió napi ötszöri étkezéssel, teljes kiszolgálással, fürdőjeggyel napi 250 lei. Zongora gyakorlás. Külön költség az egész időnyre: Kurtaxa és zenedij: 200 lei, orvosi vizsgálat (érkezéskor és távozáskor) 100 lei és a 10 éven felüli gyermekeknél hatósági személyadó: 6 lei. A leányotthon mindössze 12 gyermek számára van berendezve

Illyés Tiborné, Szentiványi Julia

*Sovata (Szováta) jud. Mures-Turda
Maros-Torda megye.*

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a rejtvények megjelenését követő hónap 10-ik napja.

SZÁMREJTVÉNY

Beküldte: Jakabovits Margit és Dezső

1, 2, 14, 9, 15.	Leánynév
12, 5, 25.	Tápláló szer
3, 18, 19.	Éső után van
6, 25, 21, 16, 14.	Fiu név
7, 4.	Állat
8, 22, 21.	Faluhelyen hirdetnek vele
15, 10, 11.	Az igen ellentéte
29, 28, 27, 24, 25.	26. Lónak adják fel.
20, 19, 17.	Testrész
1—29.	Egy régi népdal első sora.

PÖTLÖREJTVÉNY

Beküldte: Waldmann Teri és Márta

- arci
- lom
- uk
- só
- ás
- ároly
- rka
- ák
- radás
- ukas

Egy nagy magyar király neve.

KOCKAREJTVÉNY

Beküldte: Szepessy Zoltán.

KUR	A	GEN	LU
KI	RA	MOS	DA
VÉ	O	*FA	KOCS
SZA	RUG	MA	TA

Petőfi egyik versének két első sora.

Magyar Nép

Románia
legelterjedtebb képes
lapja,

amely 20 ezer példányban jelenik meg. Az ország és világ eseményeiről, a tudomány és gazdálkodás haladásáról hetenként kimerítően tájékoztatja olvasóit. Előfizetési ára egy evre 170 L., félévre 95 L. Megrendelhető a „Magyar Nép” kiadóhivatalától, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (volt Brassai) 5. a Cimbora kiadóhivatala útján is

Kirándulsz? Ügyelj, tarsolyodban
Stollweck féle Alpia legyen
Hü kísérőd ez minden utadban
Ugy a völgyben, mint hegyen.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS! Kérjük azokat az előfizetőinket, akiknek előfizetése lejárt, hogy az előfizetési díjat mielőbb küldjék be, mert a Cimbora, amely olvasóinak mindig több és több élvezetet, szórakozást nyújt, fennakadás nélkül csak így küldhetjük tovább.

CIMBORA

KÉPES GYERMEKLAP

Szerkesztősége: Batanii-Mici (Kisbaczon) u. p. Batanii-Mari (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimbora részére szánt kéziratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvény-megfejtések.

Kiadóhivatala: Stumare (Szátmár) Str. Petru Rares (Petőfi-uca) 43. A kiadóhivatalhoz küldendők a Cimbora előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindennemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény.

Előfizetési ára félévenként:

- Romániában: 200 lej.
- Csehszlovákiában: 40 korona.
- Magyarországon: 6 pengő.
- Jugoszláviában: 100 dinár.